

והדבר דומה לבן יחיד שגלה מעל שולחן אביו שנים רבות. ומכיון ששלמו ימי גלותו, הודיע לאביו כי יבוא במסע ביום ידוע. מאליו מובן כי הוריו לא ילכו ביום ההוא לישון, אלא ימהרו אל הרכבת לקבל פניו, ואם קרה שלא בא במסע הזה, ישבו ויחכו עד בוא המסע השני והשלישי ולא יתנו שנה לעיניהם, כי הלא מצפים הם לבן יחידם.

והנה כולנו מאמינים באמונה שלמה, כי מהר בבקר תזרח השמש ויהי אור, אשר לכאורה יפלא, וכי מאין לנו זה? וכי בשביל שזרחה השמש היום צריכה היא לזרוח גם מחר?

אלא מכיון שהדבר מפורש בתורה, "יום ולילה לא ישבותו", כלום יש לך בטחון גדול מזה?

והנה א"כ, הלא מקרא מפורש בתורה (במדבר י"ד כ"א), חי אני וימלא כבוד ד' את כל הארץ, שהקב"ה הכטיח, שסו"ס יבוא היום שכבודו ימלא את כל הארץ, ועלינו איפוא להאמין באותה האמונה שאנו מאמינים בזריחת שמש ביום מחר, כי סו"ס תכונן מלכות שמים, אבל עלינו לחכות ולצפות ליום ההוא. וזהו שאמר הקב"ה "חבבתם לתורתי אבל לא חכיתם למלכותי" ג.

שופך דם האדם באדם. (ט' ו')

רמז למלכין פני חברו ברבים, היינו ששופך את דם האדם, באדם, שנשפך דמו ואזיל סומקא ואתי חירוא, דמו ישפך, כלומר דינו כשופך דם. הוא חי' גבור ציד לפני ד' וגו'. (י' ט')

וברש"י, גבור ציד, צד דעתן של בריות בפיו ומטען למרוד במקום. על כן יאמר, על כל אדם מרשיע בעזות פנים יודע רבונו ומתכוין למרוד בו, יאמר זה כנמרוד גבור ציד. ע"כ.

עוד כתיב שם, מן הארץ ההיא יצא אשור, ופירש"י כיון שראה אשור את בניו שומעין לנמרוד ומורדין במקום לבנות המנדל יצא מתוכם. והנה ידוע שכל אותיות התורה מנויות וספורות, ואם יחסיר הסופר אות אחת או יוסיף אות אחת ירדה תורה מקדושתה ופסולה. ולפ"ז יפלא למה לה להתורה לספר מנמרוד מה שהי' וכן הפסוק השני, מן הארץ ההיא יצא אשור. וידוע דכל ספורי התורה נכתבו או בשביל

מ ע ש י ל מ ל ד

אתנו יותר משאנו נוחים להתרצות אתו. הוא מצפה ומחכה שנשוב אליו. בעצמכם — אחים יקרים. התפללו לד' בעד שלומכם. אשרכם וטובכם.

ג) בימי המלחמה, כששמע אנשים מתוכחים, מי ינצח במלחמה? אמר הח"ח: אני אומר לכם מי יהי' המנצח. ד' ימלוך לעולם ועד. הקב"ה לעולם לא יפסיד.

ללמוד מהם איזו הנהגה ומדה טובה שיתדבק בה האדם, או להפך איזו הנהגה ומדה רעה, שיתרחק ממנה האדם. ובודאי יש ללמוד ממעשה דנמרוד דבר נחוץ למאד.

והנה ידוע, שבדורות הראשונים נמצאו כתות כתות מורדים במקום, היו אלה שבכח גבורתם מרדו בד', כמו הנפילים שהיו לפני המבול, שבכח גבורתם כפרו במקום, עד שהביא הקב"ה מבול ואיבדו מן העולם. אח"כ נמצאו כת מורדים, שבכח ערמתם מרדו במקום, והוא דור הפלגה, ובראשם הי' נמרוד, והוא המריד את כל העולם על ד' בערמתו, וכברש"י הנ"ל, צד דעתן של בריות בפיו, ומטען (מלשון מרדה והטעאה) למרוד במקום. ומ"מ מצינו שנמצאו ג"כ אנשים כאלו, שלא חפצו להסכים לשיטתו של נמרוד והרחיקו ממנו, כדרתיב, מן הארץ ההיא יצא אשור ויבן עיירות לעצמו, וגם זכה לבנות העיר הגדולה, היא נינוה שקראה הכתוב ופרסמה בשם העיר הגדולה, וכל זה להורות לנו, שלא יטעה האדם א"ע לומר שרק הם הרשעים מוצלחים ולהם לבדם נתנה הארץ. אלא יש בכח ד' להושיע בכל מקום רק אם ישמעו בקולו, וסופו של נמרוד הלא ידוע, שהופרה עצתו והפיצו ד' על פני כל הארץ ונהרג בעצמו ע"י עשו, כדאיתא בחז"ל, והכתוב קראו בשם נמרוד.

והנה מעשה נמרוד הי' באלף השני לבריאת העולם. וגילה לנו הכתוב עתידות, שבמשך הזמן ימצאו עוד כמה רשעים, שרצונם יהי' למרוד במקום ולעשות עצות ותחבולות איך להטעות את הבריות לסור מאחרי ה', ולבסוף תתגלה הטעות ויאמר עליהם, שהם עזי פנים כנמרוד הרשע.

וכאשר נתבונן היטב, נמצא שגם בימינו אלה בעוה"ר נמצאים תלמידי נמרוד שיודעים רכונם ומתכוונים למרוד בו, ורוצים לעקר ולשרש כל מה שקדוש לנו, את התורה קרעו לגזרים, ורק ספורי התורה בחרו להם ללמוד, וגם אותם העתיקו בלי שום ריה תורה ויראת השם. רק עירבו בם רעיונות של כפירה ומינות ח"ו, ועיקר התורה שהם המצות והחוקים מאסו בהם לגמרי להעתיקם. ומאד מאד צריך האדם להזהר שלא להלכד ברשתם ולא להתדבק בהם, וכפרט שלא למסור להם הבנים ללמד אתם, כי המורים ילעיטום ברעיונות של כפירה וסופם של אלה הבנים לכפור בד' ובתורתו, שזה דומה כאלו הרגו, כמו שאהז"ל, גדול המחטיא לאדם יותר מן ההורגו, שההורגו מוציאו מן העוה"ז והמחטיאו מוציאו מן העוה"ז ומן העוה"ב (הובא ברש"י פ' תצא, דברים כ"ג ט'). והמהנך את בניו בבתי ספר כאלה, הוא כאלו חנכם בבית עכו"ם ח"ו.

והנה הסבה העיקרית לחנוך כזה שמועים האבות לומר, כי מחנוך

כזה יהי' הכן חכם ומושלם. ובאמת הדבר להפך הוא, שנשאר מחנוך כזה בור בלא שום ריח תורה ויהדות, ולא עוד אלא שכופרים בד' ובתורתו, ומרבים כתות מסיתים ומדיחים בישראל, למרוד בד' ותורתו. וכשם שנמצא בחולי הגוף מחלות מסוכנות ומתדבקות, ומחולים כאלו צריכים להתרחק בתכלית הרחוק, מפני שאויר התולה יכול לסכב המחלה לכל איש הקרב אצלו, כן הדבר ^{בשמיירת הנפש} שצריך להתרחק מאד מאנשים כאלו שנפשם מטומאה בדעות כוזבות ושטות של כפירה ומינות, שבנקל יוכל האדם ליפול ברשתם.

וכשם שמצינו גבי נמרוד שיצא אשור והתרחק ממנו, כן הדבר בעניננו, שעלינו להתרחק מהם ולהתחזק בתורתנו הק', וכשם שהם מתחכמים לעקר ולשרש תורה"ק מלבנו ולהשפיל כבוד ד' בעולם, כמו"כ עלינו לחפש כל מיני עצות ותחבולות איך לרומם כבוד ד' בעולם. ויקוים בנו, כי מכבדי אכבד ויתרומם קרן התורה וקרן עם ישראל במהרה ד.

אוצר החכמה

מ ע ש י ל מ ל ד

ד) פעם אחת ישב הח"ח בבית גאון דורנו ר' חיים עוזר זצ"ל בוילנה, והובא לפניו ספר קטעים של חומש בשם „ספורי המקרא“, או התחלת חומש, שהסעיר בזמנו את יהדות הגולה. נטלו הח"ח והציץ בו, השליכו ארצה בחימה ושפך מרי שיחו על המחבר, שקראו בשם חיט, „א שנידערשער חומש“ יען כי במספרים גזר קטע מכאן, וקטע מכאן, שני קצותיו אכלה אש ותוכו נחר. אוי מה היה לנו כי קרעו את הס"ת לגזרים.

לאחר זמן מה הדפיס מכתב בעתונים בשם „אוי מה היה לנו“.

„אוי לנו אויה לנו למה שהגענו, הביאו לפני ספר (ביכעל) חדש תחת השם „התחלת חומש“ הופתעתי לראות עבודה כזאת. במצח נחושה העיז המחבר לדלג על פסוקים חשובים אפילו באלו שנוגעים למעשי בראשית. אין בו בספר זה אפילו זיק של אמונה, כל פסוק המחזק את האמונה בבורא עולם, או מתאר גדולתם של האבות, השמיט המחבר. (כאן באה רשימה של ההשמטות) עבודה כזאת חותרת תחת יסודות תורתנו הק'. פשע ועוון פלילי הוא לא רק ללמוד בו כ"א אפילו רק להסתכל בו. אפילו להחזיקו בבית יהודי אסור. יכול המחבר להתקיפני או להלשין עלי בפני הרשות, לא אירא ולא אחת. אף אם אסבול...“

איך אפשר להסתכל בשויון נפש לתוצפה כזו, בראותנו שתורתנו נקרעת לגזרים.

את כל הכבוד נותנת המסורת לאבותינו, שהיו גביאים ובעיני מחבר „הביבעל“ המה בעלי בתים פשוטים, ברבות הימים עלולה לצמוח מזה סכנה גדולה. מספר גדול של ילדים לומדים היום רק עד גיל תשע או עשר, המורים

ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות. (י"א ו)

ובספורנו מפרש „אם כן אין מונע להם מהשלים כונתם ותהי' אותה ע"ז אשר יבחרו כללית לכל מין האדם ולא יפנה אחד מהם לדעת את הכורא ית' ולהבין כי יוצר הכל הוא”.

בוא וראה, עד היכן מגיע כח האחדות והשלו, כי מכיון שהיו עם אחד ושפה אחת להם, כבר לא הי' מונע להם מהשלים כוונתם לעבוד אלהים אחרים, ומדה טובה מרובה ממדת פורעניות, והנה א"כ א"א לשער כמה אפשר להשיג בענין עבודת א' באמת, אלמלי הי' כלל ישראל מאוחד בדעה אחת לעבדו שכנס אחד.

אוצר החכמה

לך לך

ויקה אברהם וגו' ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו

ארצה כנען. (י"ב ה)

אאע"ה, מכיון שהי' בדעתו ללכת ארצה כנען, בא לארץ כנען. ואצל תרח כתיב בפרשה הקודמת (י"א ל"א) ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבואו עד חרן וישבו שם. וללמדך, שעל האדם ללכת

מ ע ש י ל מ לך

משתמשים ב„ביכעל“ הזה כספר למוד, שתינוקות אלו יחשבו שזהו החומש האמתי, וכשישמעו לעתיד פסוק או פרשה מהתורה, יאמרו שזו הוספה.

גם באספת הרבנים בעיר ראוונע, דבר הח"ח ע"ד ספרי למוד האפיקורסיים שנלמדים בביה"ס. וכה אמר: לא כבר ראיתי ספר למוד הסטוריא, חשבתי שזה הסטוריא מאפריקה או אמריקה, אבל כשפתחתיו ראיתי שכלו דברי מינות ואפיקורסות. כלנו יודעים שבזמן העקדה של יצחק בא מלאך וקרא לאברהם „אל תשלח ירך אל הנער“ והם מעתיקים שלבו של אברהם אבינו לא נתנו לעשות כן... אין כאן מלאך ולא זכר למלאך, עוקרים מהילדים כל זיק וניצוץ של אמונה. וכן מסבירים הם התורה כולה בדרך זו. גלוי וידוע לכל שהקב"ה הוציא את ישראל ממצרים ובקע להם את הים והעבירים בחרבה. ומה הם כותבים, מצרים רדפו את ישראל וע"י הים נצחם ישראל... המעשה של עשר מכות חסר לגמרי. כן אין זכר לעמוד האש שהראה הדרך לישראל במדבר. אב שמוסר בנו לבית-הספר הזה חושב שהוא מלמדו תורה ולא יודע כלל, שבנו מתחנך כגוי ממש, בלי אמונה ובלי תורה.